

Vásárlási szokások és fogyasztói magatartás a funkcionális élelmiszerek aspektusában

Keczeli Viola¹, Breitenbach Zita¹, Füge Kata², Figler Mária¹

¹Pécsi Tudományegyetem Egészségtudomány Kar
Táplálkozástudományi és Dietetikai Intézet

²Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar
Sürgősségi Ellátási és Egészségpedagógiai Intézet

Összefoglalás

Bevezetés és célkitűzés: A funkcionális élelmiszerek a legtöbb üzletben már az alapvető termékek között találhatóak meg, a márkák és áraik széles palettán mozognak. A vizsgálat során a lakosság funkcionális élelmiszerekkel kapcsolatos ismereteit és vásárlási szokásait kívántuk felmérni. Fő célunk a két vizsgált csoport – dietetikusok és nem dietetikusok – ismereteinek és vásárlási szokásainak összehasonlítása volt.

Adatok és módszerek: Kényelmi, nem reprezentatív mintavétel segítségével 2015. júniustól 2016. januárig országszerte online kitölthető, és Baranya megyében kiosztott, papír alapú kérdőíves felmérést végeztünk dietetikus (n=104) és nem dietetikus végzettségűek (n=177) között. Így egy 281 fős minta állt rendelkezésünkre. Kérdéseink szociodemográfiai adatokra, a táplálkozási, tájékozódási szokásokra, ismeretekre, illetve a dietetikus minta esetében tanácsadási szokásokra irányultak.

Eredmények: Vizsgálatunkból kiderült, hogy a nem dietetikusok 51%-a, míg a dietetikusok 83%-a hallott már a funkcionális élelmiszerekről. Mindkét csoport többsége az interneten informálódik, míg a dietetikusok az oktatás során szerezték ismereteiket. Az átlagfogyasztók (p=0,0001) és a dietetikusok (p=0,01) körében is szignifikáns kapcsolatot találtunk az életkor és a funkcionális élelmiszerről való korábbi ismeretek között. Az átlagfogyasztók 60%-a nem érezte magát elég tájékozottnak a témában, a dietetikusok tudásszintje magasnak bizonyult. A betegek 58%-a nyitott a funkcionális élelmiszerekre, a dietetikusok leggyakrabban szív-és érrendszeri, daganatos megbetegedéseknél illetve felszívódási zavarok esetén javasolják betegeiknek.

Következtetések: A kérdőív tanulsága, hogy a fogyasztók nagy része igyekszik törekedni a tudatos vásárlói magatartásra és az egészségtudatos táplálkozás megvalósítására. Kiemelten fontos az ismeretterjesztés, a tudás folyamatos bővítése és időszerűsítése, melyben a dietetikusok kulcsszerepet játszanak. A szakemberek néhány alapvető tanáccsal is pozitív irányban módosíthatják az emberek étkezési szokásait, hozzájárulhatnak egészségi állapotuk javításához.

Kulcsszavak: funkcionális élelmiszer, egészség, fogyasztás, vásárlás, dietetikus

Shopping habits and consumer behavior towards functional foods

Summary

Introduction and Objective: Functional foods are found in shops among general products, with various brands and prices. This study measured respondents' (grouped as dietitians and non-dietitians) knowledge and buying habits towards functional foods.

Data and Methods: Based on non-representative convenience sampling, non-dietitian (n = 177) and dietitian (n = 104) respondents completed a nationally accessible online survey or a paper-based questionnaire in Baranya county, Hungary in June 2015 – January 2016. Questions covered respondents' sociodemographic background, nutritional and information collection habits, and knowledge; and consultancy practices in case of dietitians.

Results: 51% of non-dietitian and 83% of dietitian respondents have heard about functional foods before. The majority of both groups gain information on the Internet and dietitians acquired their knowledge during their studies. Significant correlation was detected between age and previous knowledge of functional foods among average consumers ($p=0.0001$) and dietitians ($p=0.01$). 60% of average consumers did not feel informed enough on the subject, but the knowledge level of dietitians was rated high. 58% of non-dietitians are open to functional foods, and dietitians frequently advise them to their patients in case of cardiovascular-, and neoplastic diseases and malabsorption.

Conclusions: We concluded that the majority of consumers are trying to pursue a conscious consumer attitude and a healthy diet. It is especially important to disseminate information and continuously expand and update relevant knowledge, in which dietitians play a key role. Experts can positively change people's eating habits with basic advices and can contribute to the improvement of their health.

Keywords: functional food, health, consumption, shopping, dietitian

Irodalom

1. Szakály Z. (2009) Egészségmagatartás és funkcionális élelmiszerek: Hogyan vélekednek a hazai fogyasztók? *Élelmiszer, táplálkozás és marketing*; VI. évf. 1-2/2009; 9-18
2. de Jong N, Klungel OH, Verhagen H, et al(2007). Functional foods: the case for closer evaluation. *BMJ*, 334(7602):1037–1039.
3. Bailey, R (1999) Foods For Specified Health Use (FOSHU) as functional foods in Japan: Japan has a regulatory framework for the growing area of "functional foods". *Canadian Chemical News*,
4. Roberts M L, McCahon D, Holder R, Wilson S, Hobbs FD R. A randomised controlled trial of a probiotic 'functional food' in the management of irritable bowel syndrome. *BMC Gastroenterology* 2013, 13:45
5. Park H-J, Park E, (2012). A Study on Intake of Health Functional Food and Its Related Factors in Adults Living in Busan and Gyeongnam Area. *Clin Nutr Res*, 1:37-48
6. Marset J B, Casas-Agustench P, Babio Sánchez N, Salas-Salvadó J. (2012) Knowledge, interest, predisposition and evaluation of functional foods in Spanish dietitians-nutritionists and experts in human nutrition and dietetics. *Nutrición Hospitalaria* 27(2):632-644
7. Butnariu M, Caunii A, (2013). Design management of functional foods for quality of life improvement. *Annals of Agricultural and Environmental Medicine*, 20(4): 736–741.
8. Németh T. A., Vincze-Tóth J., Hegyi J., Troján Sz. (2014). Funkcionális élelmiszerek – fogyasztói, vásárlói preferenciák. *Acta Agronomica Óvariensis*; 56:1 29-42.